

існують цивілізації, схильні до модернізації, а є “запрограмовані” на “доганяючий розвиток”, використовуючи запозичення та культурні інсценування.[1,19] В цілому соціокультурна ситуація сучасного світу характеризується наявністю силового модернізаційного поля, яке притягує і підштовхує до західної, ліберально-демократичної моделі суспільного розвитку. Модернізаційні процеси все більше викривляються цим полем.

Специфіка української модернізації зумовлена перш за все визначенням та інтерпретацією різними соціальними групами і навіть регіонами. Зусилля одних соціальних груп та регіонів спрямовані на просування шляхом модернізації значною мірою нейтралізуються протилежною стороною, що має інші ціннісні орієнтації. Як наслідок, Суспільство виявляється розколотим; на місці спільної діяльності постає взаємна дезорганізація. Прагнення правлячої верхівки до модернізації залишається на рівні декларацій, що означають лише мету і не супроводжуються реальними кроками. Творчі потенції значної частини суспільства знаходяться в латентному стані. Таким чином українська модернізація “здійснюється” або на рівні декларацій, або, в кращому разі обмежується рівнем культурних інсценувань. Загальна духовна ситуація в суспільстві, в її відносно сталих параметрах, залишається. Дані соціологічних опитувань виявляють лише поточні її прояви, але мало, що говорить про домінуючі тенденції.

Модернізація, взята в часовому вимірі, постає як перехід від наявного соціокультурного стану до іншого. Тобто, визначені універсальним лінійним поступом чи “вибрані” форми буття усвідомлюються як щось гарантоване. Те, що ми кудись рухаємося - факт, та невідомо чи стане фактом те, що ми кудись прийдемо, та й чи прийдемо взагалі?

Перехід, як можлива зміна форм та способів буття, не гарантує самого буття Він ставить його під питання, оскільки в самому механізмі переходу “сходяться” в своїй безпосередності, а від так втрачається гарантованість здійсненності буттям, що може обернутися втратою ідентичності.

В своїх модернізаційних зусиллях Україна не протистоїть ні Європі, ні Росії, а якщо щось подібне і виникає, то це є наслідком політизації цього соціокультурного за своєю суттю процесу. Насправді вона протистоїть можливості свого власного небуття, свого соціокультурного “згасання”.

Література:

1. Российская модернизация: проблемы и перспективы // Вопросы философии. – 1993. № 7. – С.20

*Іоненко І.Р. – канд. філос. н.
(Харків)*

ЛАТИНА ЯК ФАКТОР ЄДНАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ НАРОДІВ

Проблеми інтеграційних процесів, що відбуваються в Європі, стали причиною численних дискусій стосовно того, що об'єднує і що роз'єднує

сучасні європейські народи, пошуків єдиної європейської спадщини, „єднаючих цінностей” (Мотрошилова), на основі яких можлива більш тісна, більш раціональна і конструктивна єдність Європи.

Латина без сумніву являє собою одну з фундаментальних складових цієї спадщини. Відомо, що протягом багатьох сторіч вона була єдиною мовою всіх освічених мешканців Європи. Будучи мовою релігії, науки, дипломатії, літератури, освіти, вона разом з тим виконувала функцію мови міжнародного спілкування від Британії до України. Разом з тим латина була не просто мовою міжнародної комунікації на зразок сьогоденної англійської, яка вивчається як іноземна, виконує у більшості випадків виключно функції передавання інформації і залишається чужою мовою для більшості європейців. Роль латини у розвитку європейської культури не обмежується комунікативною функцією, а є такою, що стоїть на основі цієї культури.

Латина набула розповсюдження в Європі, коли майбутні національні мови були у зачатковому стані і тому не могли суперничати у справі впливання на свідомість європейців з латиною, сформованою та відточеною зусиллями багатьох поколінь видатних учених мужів Рима. Будучи до 18 сторіччя мовою освіти та професійної діяльності освіченого європейця, латина виявлялася більш значущою ніж рідна мова для формування його світогляду, стиля мислення та світосприйняття.

Основа для цього закладалася вже з початкової освіти Середньовіччя, де латинською мовою викладалися три основні дисципліни тривіума – граматики, діалектики та риторики, побудовані за римським зразком. Як і в Римі початкова освіта, як бачимо, була мовною і загальнопросвітницькою, або, як її називали, вільною. Тобто вона давала основу освіченості, обов'язковий фундамент культури особистості, на якому людина могла зводити будову подальших більш вузьких і спеціальних знань, керуючись генеральними напрямками, закладеними античною (греко-латинською) мудрістю. І латина тут відігравала зовсім не пасивну роль носія цієї мудрості. Будучи втіленням цієї мудрості, віддзеркалюючи її у своїй довершеній граматичній системі, неперевершеному стилі текстів римських класиків, латинська мова сама по собі вже була великим вчителем мислення. Увібравши у себе найголовніші риси ментальності народу, що її створив, латина відповідним чином впливала на розум тих, хто навчався нею, формуючи раціоналістичне світосприйняття, аналітичний стиль мислення, схильність до активного способу життєдіяльності.

Не дивно, що нові мови формувалися за зразком латинської. Це є певною закономірністю, зважаючи на те, що творцями їх були особи із класичною освітою, ментальність і світогляд котрих було сформовано латиною. Нові європейські мови, хоч і мають у більшості своїй іншій стрій – аналітичний, а не флективно-синтетичний, як латина, - зберігають голо-

вне: започатковану ще Аристотелем систему граматичних категорій, що розглядаються з точки зору виконуваних ними у реченні логічних функцій. Це так звана логічна граматики Аристотеля, яка обслуговує потреби логічного мислення. Тобто вже на граматичному рівні рідної мови європейця закладена основа для формування поглядів на реальність, стиля мислення та світосприйняття (головною рисою котрих є раціональність і раціоналізм), які були притаманні античним народам. Тобто можна сказати, що сучасний європейець здебільшого дивиться на світ очима греко-римлянина, не завжди замислюючись над цим. І це головне, що об'єднує європейців, навіть якщо це відбувається поза їхньою свідомістю. Звичайно ж заслуга в цьому не тільки латини, греко-римська культура як цілісне явище сформувала ментальність сучасного європейця, але не можна нівелиювати в цьому процесі роль латини як фактору, що підготував свідомість до сприйняття та інтеріоризації цієї культури.

*Иванова Т.И. – к. ист. н.
(Сумы, СумГУ)*

ИНТЕГРАЦИЯ УКРАИНЫ: ВОСТОК ИЛИ ЗАПАД?

После обретения независимости перед Украиной встал вопрос: с кем выгоднее интегрироваться – с Западом или Востоком.

С начала 2005 г. Украина начала ускорять процесс интеграции в Европейский Союз, что будет иметь как положительные, так и отрицательные последствия.

Как положительное можно отметить то, что членство в ЕС предоставит Украине:

- гарантии политической стабильности, демократии и безопасности;
- свободное перемещение капитала и рабочей силы;
- свободу торговли;
- повышение уровня защиты прав работников.

Негативные последствия:

- по сравнению с ведущими странами ЕС в Украине производительность труда примерно в 5 раз ниже, что делает украинские товары неконкурентоспособными на рынке ЕС, прежде всего это коснется продукции обрабатывающей промышленности, а это может в Украине вести к сокращению соответствующих производств, закрытию некоторых предприятий (возможно, многих) и как следствие – к росту числа безработных. Так ито расчеты на рост экспорта в страны ЕС могут не оправдаться. Уже в 2004 г. Еврокомиссия снизила уровень квот на экспорт металлопродукции в страны Евросоюза с 355 тыс. т. в год до 185 тыс. т.;

- Украина может превратиться в поставщика в страны ЕС сырья и полуфабрикатов, а не готовой продукции;